

N:o 11.

Af herr **S. J. Kardell**, angående ändrad lydelse af § 31 i lagen om de svenska lapparnes rätt till renbete i Sverige den 1 juli 1898.

Då vid förslidet års riksdag Kongl. Maj:ts nådiga proposition till ny lag om de svenska lapparnes rätt till renbete i Sverige föredrogs i Andra Kammaren, beslöts på hemställan af mig i nämnda lagförslags § 31 den förändringen, att för upplåtelse till andra än lappar af bete, slätter eller inegor på renbetesfjellen samt på sådana områden, som i Jemtlands län inköpts till utvidgning af dessa fjell, skulle såsom vilkor erfordras ej blott, att vederbörande lappar i ärendet hördes, utan äfven att de dertill lemnade sitt samtycke, och blef denna förändring sedan Riksdagens beslut samt intagen i den nya lagen, som af Kongl. Maj:t utfärdades den 1 juli förslidet år.

I det anförande, som jag vid nämnda tillfälle höll, gjorde jag emellertid en bestämd skilnad mellan renbetesfjellen och de till dessas utvidgning inköpta områdena, i fråga om hvilka senare jag uttalade som min åsigt, att de »behöfva och kunna utarrenderas». Dessa senare områden, stundom säten för gammal svensk odling, hafva inköpts dels för att förskaffa lapparne nödigt utrymme för deras renhjordar och bättre renbeten, så att de skulle hela året om kunna vistas inom åt dem upplåtna områden, dels för att åvägabringa naturliga gränser för renbetesfjellen, dels ock för att aflägsna grunden till dessa ofta återkommande konflikter mellan lapparne och de bofaste, hvilka uppstodo i följd af skador, som renarne gjorde på de bofastes höstackar. För dessa ändamåls vinnande behöfde i allmänhet icke någon förändring i brukandet af de inköpta områdena ega rum,

i det brukarena efter inköpen tillförbundos att sjelfva skydda sitt bergade foder äfvensom att tåla det intrång, som kunde uppstå genom renarnes betande. Det kunde efter inköpens görande så mycket mindre komma i fråga att från dem bortdrifva den svenska befolkningen, som de delar af de sålunda af kronan förvärfvade godsens, som utgjordes af inegor, slätter å utmarkerna samt mulbete, alls icke torde hafva behöfts för renbetesmarkernas afrundning.

På ifrågavarande hemman, till hvilka bland andra höra Ljusnedal, Vallbo m. fl., uppgår för närvarande, om man medräknar familjemedlemmar och fast anstälde tjenare, arrendatorernas antal till minst 650 personer, medan af länets 865 lappar endast 316, inklusive barn och tjenare, helt och hållet samt 22 mera tillfälligtvis egna sig åt renskötsel. Bland de omtalade arrendatorerna finnas flere, som tillhöra familjer, som i flera generationer innehaft samma arrenden, som nu af ättlingarna innehafvas.

Det skulle vara lika obilligt som ur kulturell synpunkt oförståndigt att låta lapparne tränga undan denna befolkning af arrendatorer. Lapparne ha visserligen ännu icke i nämnvärd grad sökt på sådant sätt göra sig till godo den magt, som de af en händelse vunnit öfver dessa arrendatorer. Men detta utesluter ingalunda möjligheten, att de i framtiden komma att göra det. Det torde därför vara rådligt att redan nu söka förebygga en sådan eventualitet.

En ändring af lagen i den af mig nu föreslagna riktning är så mycket nödigare, som annars åtskilliga olägenheter och ekonomiska förluster skulle kunna drabba staten. Konungens befallningshafvande har nemligen vid flera tillfällen låtit meddela säljarena af hemmanen och å desamma varande arrendatorer, att de skulle få under sin lifstid bruka hemmanen mot uppfyllande af vissa villkor, hvarom förbehåll äfven lär ha gjorts i åtskilliga köpebref, medan aftalet i de flesta fall varit muntligt. På ett och annat ställe har kronan förpligtat sig att utgifva födoråd. Lapparnes vetorätt låter icke förena sig med sådana förpligtelser.

Det yrkande, som jag förlidet år i denna sak — efter mycken tvekan — gjorde, berödde på ett misstag, så till vida som det äfven kom att omfatta de till renbetesfjellens utvidgning tillköpta områdena, och anhåller jag därför vördsamt att nu få hemställa, att Riksdagen måtte för sin del besluta, att sistnämnda bestämmelse i § 31 af renbeteslagen af den 1 juli 1898 måtte erhålla denna förändrade lydelse:

Upplåtelse, som ofvan omförmäles, må dock ej ega rum, utan att de lappar, hvilka ega rätt att å området uppehålla sig med sina renar, blifvit i ärendet hörda samt, då fråga är om upplåtelse af bete, slätter eller inegor i Norrbottens och Vesterbottens läns lappmarker samt de vid afvittringen afsatta renbetesfjellen i Jemtlands län, dertill lemnat sitt samtycke. Medel, som inflyta genom sådan upplåtelse, skola enligt de bestämmelser, som gifvas af Konungen, användas till förmån för lapparne.

Stockholm den 19 januari 1899.

S. J. Kardell.

I motionens syfte instämmer

J. Norberg.

- 1) Renköande lappar med barn och renar . . . . . 110 personer
  - 2) Lappar, som skagit sig med skötselnyttan i fjällen 22
  - 3) Zyrögårdslappar med barn och tjurar, boende i fjällen 187
  - 4) I fjällen sig uppehållande lappar, som betar tjurar, rådjur, sälar och dylikt 77
  - 5) Zyrögårdslappar, som uppehållande lappar 232
  - 6) Lappar, som ägnat sig till uppfödning af renar 82
  - 7) Lappar, som vistas i Zyrögårdslapparna 43
- Personer . . . . . 803 personer